

Badania 2010

Demograficzno-społeczne determinanty rozwoju przedsiębiorczości

Zespół:

1. prof. dr hab. Irena Lichniak
2. prof. dr hab. Hanna Godlewska-Majkowska
3. dr Dariusz Turek
4. dr inż. Paweł Bartoszczuk
5. mgr Beata Żelazko
6. Konrad Zawodziński

Cele badań:

Celem pracy jest zbadanie procesu powstawania nowych małych przedsiębiorstw w Polsce w latach 2003-2010 oraz określenie zależności między cechami społeczno-demograficznymi ludności a powstawaniem i rozwojem drobnego biznesu w Polsce i w regionach. Poszukiwano w niej odpowiedzi na następujące pytania: - Jaki wpływ ma kultura na rozwój przedsiębiorczości oraz na powstawanie i rozwój małych i średnich przedsiębiorstw? - Jak przebiegał proces tworzenia nowych małych przedsiębiorstw w Polsce w latach 2003- 2010? - Jaka jest charakterystyka demograficzno-społeczna drobnych przedsiębiorców podejmujących decyzję o rozpoczęciu działalności na własny rachunek i prowadzących własne firmy? - Jaka jest aktywność w tym obszarze absolwentów szkół wyższych? - Jaki jest stan przedsiębiorczości indywidualnej w sektorach wysokich technologii i jaki jest związek między skalą i zakresem przedsiębiorczości indywidualnej a zasobami pracy dla tych sektorów? Badanie, którego wyniki przedstawiono w prezentowanym opracowaniu zostało oparte na danych statystycznych dotyczących aktywności ekonomicznej ludności w latach 2003-2009. Ponadto w sierpniu 2010 r. zostało przeprowadzone przez Instytut Przedsiębiorstwa badanie ankietowe wśród drobnych przedsiębiorców. Ankieta została skierowana drogą elektroniczną do osób prowadzących własną działalność gospodarczą. Była to grupa celowa, reprezentująca szerokie spektrum społeczne.

***Przedsiębiorstwa działające na terenie specjalnych stref ekonomicznych jako źródło innowacji
(Na podstawie poziomu innowacyjności gmin strefowych)***

Autor: mgr Magdalena Typa

Cele badań:

Opracowanie dotyczy oceny innowacyjności przedsiębiorstw, działających na terenie specjalnych stref ekonomicznych w Polsce. W pracy dokonano charakterystyki gmin strefowych z uwagi na efekty zagospodarowania przez przedsiębiorstw strefowe, ocenę atrakcyjności inwestycyjnej na potrzeby sektora przemysłowego. W drugiej części dokonano badań ilościowych, oceniających poziom innowacyjności przedsiębiorstw, działających na terenie gmin, gdzie wyodrębnione zostały SSE na podstawie danych na temat liczby przedsiębiorstw które poniosły nakłady na działalność innowacyjną, wartości nakładów na działalność innowacyjną, udział przedsiębiorstw, które współpracowały w zakresie działalności innowacyjnej oraz udział przychodów ze sprzedaży produktów innowacyjnych. W ostatniej analitycznej części pracy sklasyfikowano SSE ze względu na poziom innowacyjności z wykorzystaniem metody korelacyjno-wagowej. SSE przyczyniły się do budowania innowacyjności gospodarek lokalnych przede wszystkim w regionach słabiorozwiniętych, z kolei na terenach o dużych tradycjach przemysłowych SSE stały się przyczynkiem do tworzenia inicjatyw klastrowych sieci powiązań.

Wpływ atrakcyjności inwestycyjnej na przedsiębiorczość regionalną w Polsce

Zespół:

1. prof. dr hab. Hanna Godlewska-Majkowska
2. prof. dr hab. Teresa Pakulska
3. mgr Magdalena Typa
4. dr Patrycjusz Zarębski

Cele badań:

Rozwój sektora MSP jest ważnym elementem rozwoju gospodarczego w różnych skalach przestrzennych. Należy poszukiwać sposobów na aktywizację postaw przedsiębiorczych ludności oraz wykorzystywać mechanizmy służące rozwojowi przedsiębiorczości indywidualnej. Powstaje pytanie, w jaki sposób atrakcyjność inwestycyjna może wpływać na przedsiębiorczość regionalną, rozumianą jako zakładanie i prowadzenie działalności gospodarczej w regionach różnych szczebli taksonomicznych. W pracy dokonano pomiaru atrakcyjności inwestycyjnej regionów różnych szczebli taksonomicznych (województwo, powiat, gmina) w ujęciu syntetycznym dla całej gospodarki narodowej oraz sześciu głównych sekcji gospodarki, tj. działalności produkcyjnej, handlu i napraw, turystyki i gastronomii, pośrednictwa finansowego, usług dla biznesu oraz edukacji. Opracowanie to stanowi kontynuację i zarazem ewaluację badań zespołowych prowadzonych w Instytucie Przedsiębiorstwa od roku 2008. W oparciu o analizy potencjalnej i rzeczywistej atrakcyjności inwestycyjnej oraz przedsiębiorczości regionalnej autorzy wskazali obszary, gdzie występuje zbieżność atrakcyjności inwestycyjnej i przedsiębiorczości, jak również określili rejony, gdzie zachodzą inne mechanizmy oddziałujące na natężenie przedsiębiorczości. Pogłębieniem rozważań dotyczących relacji pomiędzy atrakcyjnością inwestycyjną regionów i przedsiębiorczością jest analiza mechanizmu oddziaływania korporacji transnarodowych na przedsiębiorczość poprzez tworzenie struktur sieciowych. W pracy uwzględniono ponadto wpływ pomocy publicznej na modyfikację relacji pomiędzy atrakcyjnością inwestycyjną a przedsiębiorczością. Efektem prac zespołu są następujące wnioski:

1. Atrakcyjność inwestycyjna rozpatrywana jako specyficzne cechy przestrzeni mające wpływ na osiąganie celów inwestorów kształtuje się w dużej mierze jako efekt dotychczasowego poziomu rozwoju gospodarczego,
2. Dokonane w przeszłości inwestycje oraz odległość od centrów rozwoju społeczno-gospodarczego mają decydujący wpływ na zagospodarowanie infrastrukturalne, atrakcyjność rynków zbytu, cechy społeczno-demograficzne ludności oraz gotowość poszczególnych terenów do przyjęcia innowacji, w tym także w postaci uruchomienia działalności gospodarczej,
3. Wyżej wymienione walory lokalizacyjne decydują o tym, że najbardziej atrakcyjnymi inwestycyjnie są województwa, na terenie których mieszczą się wielkie aglomeracje miejskie, w miarę wzrostu odległości od nich maleje atrakcyjność inwestycyjna obszarów dla większości pozarolniczych rodzajów działalności gospodarczej,
4. Ogólna atrakcyjność inwestycyjna lokalizacji tj. rozpatrywana dla całej gospodarki narodowej determinuje atrakcyjność rozpatrywaną z punktu widzenia potrzeb inwestycyjnych inwestorów usług takich jak: handel i naprawy, pośrednictwo finansowe usługi dla biznesu, edukacja i turystyka. Stwarza to możliwość uzyskania efektu synergicznego rozwoju ww. rodzajów usług,
5. Atrakcyjność inwestycyjna wywiera dominujący wpływ na przedsiębiorczość regionalną, co znajduje teoretyczne uzasadnienie w teorii wzrostu dochodów,
6. Mechanizm ten jest modyfikowany efektem zmian technologicznych i efektu osmozy w regionach przemysłowych różnych szczebli taksonomicznych, a na obszarach turystyczno-rekreacyjnym efektem recesyjnego bodźca (dotyczy to obszarów o dominacji rolnictwa wielkoobszarowego),
7. Niski poziom rozwoju gospodarczego i wynikająca z niego niska atrakcyjność inwestycyjna stanowią barierę dla przedsiębiorczości w Polsce wschodniej, dotyczy to także ośrodków o znaczeniu regionalnym,

8. Niechęć do prowadzenia działalności gospodarczej można przewyciężyć poprzez inicjowanie napływu kapitału zagranicznego, szczególnie za pośrednictwem stref uprzywilejowania ekonomicznego,
9. Jest to możliwe poprzez rozwój powiązań gospodarczych przedsiębiorstw krajowych z działającymi w skali międzynarodowej KTN w wyniku ich zaangażowania kapitałowego (*typu equity*), jak i bez jego bezpośredniego udziału (*non-equity*),
10. Wpływ KTN na polskie przedsiębiorstwa polega na tym, że są one włączone w zakres prostych, rutynowych czynności, pozostawiając jednocześnie kwestie rozwoju technologicznego w zakładach macierzystych i angażując w proces ten jedynie w niewielkim zakresie kooperantów w Polsce,
11. Inwestorzy zagraniczni są zorientowani na zwiększenie udziału w rynku, przy jednoczesnym obniżeniu kosztów działalności. W niewielkim stopniu wpływa to na rozwój przedsiębiorczości lokalnej i regionalnej,
12. Polska jest trakcyjnym miejscem lokalizacji centrów usług wspólnych głównie z uwagi na wysoką ocenę ilościową i jakościową czynnika pracy, współpracę ze szkołami wyższymi oraz niskim w ocenie inwestorów ryzykiem inwestycyjnym. Ich lokalizacja w dużych miastach wzmacnia mechanizm oddziaływania atrakcyjności inwestycyjnej na przedsiębiorczość regionalną w oparciu o koncepcję wzrostu dochodów i efektu osmozy,
13. Duże znaczenie w przyciąganiu nowych inwestycji mają zachęty ze środków publicznych. Zwolnienia podatkowe w SSE przyciągają głównie przedsiębiorstwa przemysłowe, natomiast wsparcie ze środków unijnych oraz krajowych środków publicznych przyczynia się do rozwoju przedsiębiorczości w sektorze usługowym,
14. Nowe inwestycje z udziałem kapitału zagranicznego napływają głównie do gmin najlepiej ocenianych pod kątem atrakcyjności inwestycyjnej. Oznacza to, że pomoc publiczna w postaci tworzenia specjalnych stref ekonomicznych nie wpływa w sposób istotny na przebieg rozwoju przedsiębiorczości w przestrzeni gospodarczej.